

Brüssel, 10. oktoober 2024
(OR. en)

14182/24

ENFOPOL 393
ENFOCUSTOM 117
ENV 977
CRIMORG 125
COPEN 441
JAI 1461

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	10. oktoober 2024
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	13761/1/24 REV 1
Teema:	Nõukogu järelused piiriülese keskkonnakuritegevuse vastase võitluse kohta – Nõukogu järelused (10. oktoober 2024)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused piiriülese keskkonnakuritegevuse vastase võitluse kohta, mille nõukogu (justiits- ja siseküsimused) kiitis heaks oma 10. oktoobril 2024 toimunud 4049. istungil.

nõukogu järeldused piiriülese keskkonnakuritegevuse vastase võitluse kohta**Üldised märkused**

1. Keskkonnakuriteod on endiselt ühed tulutoovaimad ebaseaduslikud teod, mis kujutavad endast suurt ohtu Euroopa ja maailma kodanike ning tulevaste põlvkondade turvalisusele, kuna nendega põhjustatakse keskkonnale märkimisväärset kahju ja hävitatakse seda tahtlikult, et saada ebaseaduslikku rahalist kasu. Keskkonnakuritegude vastane võitlus on kodanike turvalisuse kaitsmisel ülioluline, kuid olgugi, et kaalul on palju, ei pöörata seda liiki kuritegevusele alati piisavalt tähelepanu. Ehkki keskkonnakuritegude käsitlemine on raske ja organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses, mida viiakse ellu kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT)¹ raames, üks ELi prioriteete, ei ole kõigi sidusrühmade pühendumus sellele muude prioriteetsete kuritegevuse valdkondadega võrreldes samal tasemel.
2. Asjaomase ohu ulatus keskpikas perspektiivis tõenäoliselt ei vähene, eriti juhul, kui kurjategijatel säilivad juurdepääs haavatavale turule ja lihtsad raha teenimise võimalused.
3. Arvestades kaasnevate ohtude laadi, on keskkonnakuritegude suhtes vaja terviklikku lähenemisviisi. Seda liiki kuritegevus avaldab praegu laialdaselt tõsist mõju ökosüsteemidele, inimeste tervisele ja elatusallikatele, julgeolekule ja õigusriiigile. Keskkonnakuriteod põhjustavad ka märkimisväärset majanduslikku kahju, sealhulgas seeläbi, et need nõrgendavad asjaomast turgu, tuues sellele ebaausa konkurentsi seadust eiravate ettevõtjate näol, eelkõige jäätmekäitluse valdkonnas. Kuritegelikud võrgustikud on selle laialdaselt hõivanud ning seda seostatakse sageli muude raskete kuritegude vormidega, korruptsiooni, rahapesu ja terrorismi rahastamisega.

¹ 7101/23.

4. Keskkonda mõjutavad kuriteod hõlmavad mitmesuguseid õigusvastaseid tegusid, näiteks jäätmetega, puiduga, looduslike liikidega, sealhulgas taime- ja loomaliikide ning nendest saadud toodete, näiteks ulukilihaga salakaubitsemine; maavarade ja väärismetallidega salakaubitsemine ja nende ebaseaduslik kaevandamine, samuti muud esilekerkivad probleemid, nagu pettused energiasüsteemi ümberkujundamisel ja ebaseaduslik jäätmekäitlus; koos teiste keskkonda mõjutavate rikkumistega, kui need on määratletud kuriteona, näiteks reostus, õigust rikkudes põhjustatud ulatuslikud metsatulekahjud, süüteod, mis viivad veevarude ammendumiseni, või kaitsealuste mereliikide vastu suunatud õigusrikkumised².
5. ELi äärepoolseimaid piirkondi ning ülemeremaid ja -territooriume³, millel on erandlik ja eriti habras looduskeskkond ning mis seisavad silmitsi mitmesuguste ohtudega, tuleb kaitsta võrdsetel alustel ELi põhiterritooriumiga.
6. Keskkonnakuritegude ennetamine ja nende vastu tulemuslikult võitlemine võivad vähendada kulusid, mis on seotud keskkonnakahju parandamisega ja inimeste tervisele avalduva mõjuga, näiteks jäätmete ebaseadusliku ladestamine puhul, mis toob liikmesriikidele kaasa märkimisväärsed kulusid.
7. Nõukogu võttis 8. detsembril 2016 vastu järeldused keskkonnakuritegude vastase võitluse kohta⁴.
8. 2020. aasta juulis märgiti komisjoni esitatud ELi julgeolekuliidu strateegias, et keskkonnakuritegevus on kasvava tulususega ebaseaduslik äritegevus, mida kuritegelikud võrgustikud ära kasutavad ja mille suhtes on vaja võtta täiendavaid meetmeid.

² Näiteks need, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/1203 (keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu) põhjenduses 8.

³ Äärepoolseimaid piirkonnad: Guadeloupe, Prantsuse Guajaana, Réunion, Martinique, Mayotte ja Saint-Martin (Prantsusmaa), Assoorid ja Madeira (Portugal) ning Kanaari saared (Hispaania). Ülemeremaa ja -territooriumi staatus on 13 maal ja territooriumil, mis kuuluvad ühele järgmisest kolmest liidu liikmesriigist: Madalmaad, Prantsusmaa ja Taani.

⁴ 15412/16.

9. 2021. aasta aprillis tõsteti ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegias (2021–2025) esile, et keskkonnakuriteod avaldavad kahjulikku mõju elurikkusele, tervisele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele ELis ja kolmandates riikides, ning kutsuti üles tugevdama selles vallas jõustamissuutlikkust riiklikul ja ELi tasandil. Seda strateegiat on täiendatud laia hulga prioriteetsete meetmetega, mis on esitatud ELi tegevuskavas võitluseks ebaseadusliku uimastikaubanduse ja organiseeritud kuritegevusega (2024–2025), keskendudes neljale prioriteetsele valdkonnale, kus tuleks võtta ulatuslikumaid meetmeid: logistikakeskuste vastupanuvõime tugevdamine, struktuuride ja nende ärimudelite lammutamine nende tulu arestimise ja konfiskeerimise teel, ennetuse suhtes haldusliku lähenemisviisi rakendamine ja rahvusvaheline koostöö.
10. 2021. aasta mais võttis nõukogu vastu järeldused, millega määratakse kindlaks ELi prioriteetid võitluseks raske ja organiseeritud kuritegevusega EMPACTi raames aastateks 2022–2025⁵. Üks neist prioriteetidest on lõhkuda kuritegelikud võrgustikud, mis on seotud mis tahes liiki keskkonnavastaste kuritegudega, pöörates erilist tähelepanu jäätmete ja looduslike liikidega salakaubitsemisele, samuti kuritegelikele võrgustikele ja üksikutele kuritegelikele ettevõtjatele, kes on suutelised infiltreeruma seaduslikesse äristruktuuridesse kõrgel tasemel või looma oma ettevõtteid, et hõlbustada enda kuritegevust.
11. 9. novembril 2022 võttis komisjon vastu looduslike liikidega kaubitsemise vastase muudetud ELi tegevuskava⁶, milles on esitatud konkreetsed meetmed, mis hõlmavad ennetamist, poliitika ja õigusloome arendamist, jõustamist ja rahvusvahelist koostööd selle kuriteoliigi vastu võitlemiseks. On oluline tagada selle tõhus rakendamine.
12. Keskkonnakuritegudega võitlemiseks tehtavaid jõupingutusi tuleks parandada, tuginedes keskkonnakuritegudealaste EMPACTi operatiivtegevuskavade tulemustele ja võttes arvesse keskkonnakuritegusid käsitlevate vastastikuste hindamiste kaheksanda vooru tulemusi.

⁵ 8665/21 ja 7101/23.

⁶ 14718/22.

13. 2024. aasta mais jõustus uus keskkonnakuritegude direktiiv⁷, millega võetakse keskkonnakuritegude suhtes kasutusele range ja üksikasjalik terviklik lähenemisviis. Sellega laiendatakse riigisiseses õiguses kuritegudena määratletavate õigusrikkumiste loetelu ning lisatakse sätteid füüsilistele ja juriidilistele isikutele määratavate karistuste ning nõuete täitmise tagamise ahela tugevdamise kohta, sealhulgas koostöömehhanismide kohta liikmesriikides ja nende vahel. 2024. aasta neljandas kvartalis peaks valmima uus Euroopa Nõukogu konventsioon, mis käsitleb keskkonna kaitsmist kriminaalõiguse kaudu⁸, ja see avatakse allkirjastamiseks eeldatavasti 2025. aasta esimeses kvartalis.
14. Uus jäätmesaadetiste määrus⁹ sisaldab uusi olulisi sätteid ebaseaduslike jäätmesaadetiste vastu suunatud täitemeetmete, sealhulgas kontrollide, karistuste ja koostöö kohta.
15. Tagamaks, et keskkonnakuritegude taga olevad kuritegelikud võrgustikud võetakse praktikas vastutusele, on oluline jätkata liikmesriikide vahel ja mujal tehtava õiguskaitse- ja õigusosalase koostöö tõhustamist.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1203 keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu ning direktiivide 2008/99/EÜ ja 2009/123/EÜ asendamise kohta (ELT L, 30.4.2024), teise nimetusega „keskkonnakuritegude direktiiv“.

⁸ Euroopa Nõukogu konventsioon, millega tühistatakse ja asendatakse 1998. aasta konventsioon keskkonna kriminaalõigusliku kaitse kohta (ELS nr 172, 9.11.1998).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1157, mis käsitleb jäätmesaadetisi ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1257/2013 ja (EL) 2020/1056 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L, 30.4.2024).

16. Kuritegelike võrgustike toime pandud keskkonnakuritegude piiriülese mõõtmise tõttu on vaja tugevdada ELi institutsioonide ja liikmesriikide, samuti kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ning muude avaliku ja erasektori partnerite koostööd, võttes arvesse näiteks 2015. aasta Pariisi kliimakokkuleppe¹⁰ ja 2022. aasta Kunmingi-Montréalile üleilmse elurikkuse raamistiku¹¹ eesmärgi. EL peaks tugevdama kahepoolset koostööd huvitatud kolmandate riikidega. EL peaks edendama tihedamat koostööd keskkonnakuritegudega võitlevate rahvusvaheliste asutuste ja organite vahel (nt INTERPOL, UNODC, Maailma Tolliorganisatsioon¹², mitmepoolsed keskkonnalepingud, nagu Baseli konventsioon). 2010. aasta novembris loodi Maailma Tolliorganisatsioon, ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) sekretariaat, INTERPOL, ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo (UNODC) ning Maailmapank looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastase võitluse rahvusvahelise konsortsiumi (ICCWC), et pakkuda rohkem toetust looduslike liikide käsitlevate õigusaktide täitmise tagamisega tegelevatele asutustele ning looduslike liikidega (st looma- ja taimeliikidega) ebaseadusliku kauplemise vastu võitlevatele piirkondlikele ja allpiirkondlikele võrgustikele. 2024. aasta märtsis kutsuti nõukogu järelkõne roheline diplomaatia kohta¹³ üles tõhustama ülemaailmset koostööd, et võidelda rahvusvahelise keskkonnakuritegevuse vastu, ning rõhutati, et on tähtis rakendada looduslike liikidega kaubitsemise vastast võitlust käsitleva muudetud ELi tegevuskava seda osa, mis puudutab ülemaailmse partnerluse tugevdamist päritolu-, tarbija- ja transiidiriikide vahel.

¹⁰ ÜRO, 2015, Pariisi kliimakokkulepe, kättesaadav aadressil https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf.

¹¹ ÜRO, 2022, bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi otsus (Kunmingi-Montréalile üleilmne elurikkuse raamistik), kättesaadav aadressil <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-15/cop-15-dec-04-en.pdf>.

¹² Maailma Tolliorganisatsioon (WCO) viib ellu kaht suurt rahvusvahelist õiguskaitseoperatsiooni „Thunder“ (võitlus metsanduse ja looduslike liikidega seotud kuritegevuse vastu) ja „Demeter“ (võitlus ebaseadusliku jäätmeveo ja osoonikihti kahandavate ainete vastu), milles osalevad tolli-, politsei-, piirikontrolli-, keskkonna-, eluslooduse kaitse ja metsandusametnikud paljudest maailma riikidest. Tänu sellele üleilmsele lähenemisviisile on kõnealused operatsioonid osutunud igal aastal teatatud juhtumite osas edukaks.

¹³ 7865/24.

17. 21. novembril 2023 võeti vastu nõukogu järeldused ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vaheliste suhete kohta¹⁴, milles nõukogu kutsus esmajärjekorras üles tugevdama kõigil tasanditel ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vahelist koostööd justiits- ja julgeolekuküsimustes, et lahendada mitmesuguseid rahvusvahelisest organiseeritud kuritegevusest tulenevaid üha suuremaid väljakutseid, mis avaldavad negatiivset mõju mõlemal pool Atlandi ookeani. Need hõlmavad ka keskkonnakuritegusid.
18. Võimalik on ka tulemuslikumalt konsulteerida INTERPOLiga ja anda aktiivsem panus INTERPOLi ning INTERPOLi keskkonnanõuete täitmise ja jõustamise komitee tegevatesse töörühmadesse, keskendudes seejuures looduskeskkonna ja eluslooduse kahjustamise probleemile, metsanduskuritegudele ja keskkonnareostusele, samuti konsulteerida Maailma Tolliorganisatsiooni keskkonnaprogrammiga.
19. Keskkonnakuritegude vastase võitluse valdkonnas on strateegiliste või tegevuseesmärkidega tööd teinud mitmesugused rahvusvahelised, Euroopa ja piirkondlikud võrgustikud¹⁵, sealhulgas Euroopa keskkonnakuritegude võrgustik (EnviCrimeNet), Euroopa prokuröride võrgustik keskkonnaküsimustes (ENPE), keskkonnaõiguse rakendamise ja jõustamise Euroopa Liidu võrgustik (IMPEL) ja Euroopa Liidu kohtunike foorum keskkonnaküsimustes (EUFJE). Nende võrgustike roll on väga oluline piiriülese keskkonnakuritegevuse vastu võitlemise tarvis heade tavade vahetamiseks ja uuenduslike vahendite väljatöötamiseks. Nende võrgustike sektoripõhiseid oskusi tuleks parimal võimalikul viisil ära kasutada, et kujundada välja operatiivne ja strateegiline reageerimine keskkonnakuritegudele.

¹⁴ 15737/23.

¹⁵ Nende võrgustike hulka kuuluvad Euroopa tiimi algatus Mesoameerika viie suure metsa kaitsmiseks, keskkonnakuritegevuse küsimustega tegelev Läänemere piirkonna prokuröride võrgustik (ENPRO) ning võrgustik JAGUAR, mis on veel üks oluline Ladina-Ameerika riikide ja ELi liikmesriikide vahelise politseikoostöö platvorm.

20. Keskkonnakuritegevuse vastane võitlus nõuab tihedat riiklikku ja rahvusvahelist koostööd paljude osalejate vahel, sealhulgas õigusasutused, haldusasutused, õiguskaitseasutused, tolliasutused, valitsusvälised organisatsioonid ja erasektori partnerid, kellel lasub vastutus ühiskondliku pääsuvalitsejana nii strateegilise planeerimise kui ka operatsioonilise tegevuse osas. Lisaks tuleb arendada koostoimet asjaomaste keskkonnaühendustega, kes on keskkonnakahju puhul sageli eesliinil, ja kodanikuühiskonnaga. Üldsust tuleks teavitada selle rollist ja potentsiaalset keskkonnakuritegevuse vastases võitluses ning julgustada teavitama pädevaid asutusi sellise kuritegevuse märkidest.
21. Selles valdkonnas tõhusama õiguskaitsetegevuse korraldamine, vajaduse korral jälitustoimingute ja uurimisvahendite toel, on kasulik, et tagada tulemuslik võitlus kuritegelike võrgustike vastu ning sihipärane uurimine, avastamine, kiire teabevahetus ja intensiivne operatsioonikoostöö, võttes arvesse rahavoogude jälgimise vajadust ja väljakutseid, mis on seotud kurjategijate poolt veebiruumi kuritarvitamisega.
22. Kõnealuse ohu vastu edukalt tegutsemiseks on ühtlasi vaja seda ohtu selgelt mõista ja see kaardistada, kuna need on olulised lähtepunktid strateegiliste prioriteetide seadmisel, ning ajakohaseid eriteadmisi asjaosaliste kohta, eelkõige seoses valdkondlike normidega, mis moodustavad vastava õigusraamistiku. Seega on hästi välja õpetatud õiguskaitse- ja õigusasutuste töötajad keskkonnakuritegevuse vastase võitluse edukuse jaoks üliolulised.
23. Liikmesriike julgustatakse võtma tõhusaid meetmeid ning tagama asjakohasel tasemel vahendid ja ressursid, nagu vajalikud inimressursid, laborite suutlikkus ja analüüsitehnoloogiad, ning vaatama läbi litsentsid, ja selles kontekstis on ühtlasi vaja ELi liikmesriikide vahelist koostööd. Keskkonnakuritegude juurdlus nõuab keskkonnakurjategijate vastu tõendite saamiseks mõnikord põhjaliku uurimise läbiviimist teaduslike meetodite abil, ainetest (nt kemikaalid või värvilised vedelikud) proovide võtmist ja nende proovide analüüsimist, mis on kriitilise tähtsusega ja eripädevust nõudev valdkond. Nende tõendite kogumiseks on vaja teadlasi ja spetsialiseerunud tehnilisi eksperte.

24. Viimastel aastatel tehtud algatusi keskkonnakuritegevuse vastases võitluses piiriülese koostöö hõlbustamiseks tuleks tunnustada. Kuna keskkonnakuritegevuse käsitlemisest on saanud üks EMPACTi prioriteet (2018–2021; 2022–2025) on Europol loonud keskkonnakuritegevust käsitleva analüüsiprojekti ja toetanud liikmesriike igasuguste keskkonnakuritegudega seotud kriminaaluurimistes. Samuti on Europol asjaomaste EMPACTi operatiivtegevuskavade üks kaasjuht ja koostab keskkonnakuritegevust käsitlevaid aruandeid¹⁶.
25. Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) osaleb aktiivselt keskkonnapettuste vastases võitluses ja teeb tihedat koostööd tolliasutustega, et toetada piiriüleseid uurimisi ning koordineerida selle valdkonna ühiseid tollioperatsioone või osaleda neis.
26. Keskkonnakuritegevuse vastases võitluses on oluline roll ka Eurojustil. Sellel ametil on ulatuslikud kogemused talle teatatud piiriülese keskkonnakuritegevuse juhtumite käsitlemisel, olles muu hulgas hõlbustanud koordineerimiskoosolekute pidamist ja koordineerimiskeskuste tegevust ning toetanud ühiseid uurimisrühmi. Eurojust koostab juhtumite kohta aruandeid; näiteks on ta koostanud aruande keskkonnakuritegevusega seotud juhtumite kohta, et tuua esile takistusi õiguslase koostöö vallas ja jagada parimaid tavaid. Nimetatud aruandes juhitakse tähelepanu ka riikliku tasandi koordineerimismehhanismide tähtsusele, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil õiguslase koordineerimist ja koostööd vajavaks määratud keskkonnakuritegevuse juhtumite väikesele, ebapiisavale arvule ning sellele, kui suured on piiriülese õiguslase koostöö vallas esinevad raskused, mis tulenevad keskkonnakuritegevusega seotud õigusmõistete ja karistuste erinevustest riigisisestes õigusaktides.
27. Teabevahetuse digiteerimine õiguslase koostöö vallas võib samuti keskkonnakuritegevuse vastast võitlust toetava piiriülese koostöö hõlbustamisele märkimisväärselt kaasa aidata.

¹⁶ Näiteks hiljutine aruanne „Combating environmental crime: Key threats and challenges” („Keskkonnakuritegevuse vastane võitlus: peamised ohud ja väljakutsed“, dok 9251/24).

28. Liikmesriikidele ei ole tõsise või organiseeritud keskkonnakuritegevuse vastase võitluse jaoks alati kättesaadavad eri-uurimisvahendid, nagu varjatud jälgimise ja uurimisvahendid (inimluure vallas), vaid üksnes harilikud uurimisvahendid. See piirab kuritegelike võrgustike vastase võitluse tulemuslikkust ja takistab piiriülest koostööd, näiteks kui ühes liikmesriigis nõutud jälgimist ei saa jätkata või täiendada teises asjaomases liikmesriigis¹⁷.
29. Erilist tähelepanu pööratakse ettevõtlussektoris esinevate tüüpiliste keskkonnakuritegevuse vormide taga olevatele protsessidele, mida saaks ära hoida ja leevendada organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise tarvis kavandatud haldusvahenditega, eelkõige kasutades kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete süsteeme, välja arvatud ruumide rentimise puhul.
30. Kõigil kohtunikel, prokuröridel ja uurijatel ei pruugi olla vajalikke eriteadmisi, et hõlbustada selles valdkonnas kuritegude tõhusat uurimist.
31. Rõhku tuleks panna sellele, kui oluline on pakkuda piisavat koolitust, parandamaks keskkonnakuritegevuse ja sellega seotud rikkumiste ennetamise, avastamise, uurimise ja nende eest vastutusele võtmise suutlikkust, ning prioriteedile investeerida keskkonnakuritegevust ja sellest saadud ebaseadusliku tulu rahapesu käsitleva koolitusportfelli väljatöötamisse, et arendada oskusi ja teadmisi, mida Euroopa õiguskaitseringkonnad, prokurörid ja kohtud vajavad.

¹⁷ Vt nõukogu 9. juuni 2022. aasta soovitus (EL) 2022/915 õiguskaitsealase operatiivkoostöö kohta.

Nõukogu kutsub liikmesriike üles:

32. uue keskkonnakuritegude direktiivi õigeaegselt üle võtma. Direktiivi ülevõtmisel tuleks erilist tähelepanu pöörata uute kuritegude määratlusele ja meetmetele, mida võetakse reageerimiseks õiguskaitsealastele väljakutsetele. Samaväärse kaitsetaseme loomiseks tuleks kaaluda olemasolevate parimate tavade ja kogemuste eelnevat vahetamist;
33. üritama kiiresti vastu võtta riiklikud strateegiad ning looma tõhusad riiklikud koordineerimis- ja andmeajagamismehhanismid, millel on asjakohane suutlikkus peamiselt luureteabe kogumise ja statistika valdkonnas. Soodustama sellega seoses nende mehhanismidega seotud asutuste asjaomaste töötajate suutlikkuse suurendamist ja spetsialiseerumist, sealhulgas integreerides keskkonnakuritegusid käsitleva koolituse asjakohaste väljaõppekeskuste ja koolide riiklikesse õppekavadesse;
34. edendama vabatahtlikku spetsialiseerumist ja hõlbustama kuritegude tõhusat uurimist selles valdkonnas, kaaluma asjakohaste menetluste väljatöötamist, et selline spetsialiseeritud suutlikkus oleks õiguskaitse- ja õigusasutuste abistamiseks õigeaegselt olemas. Sellise spetsialiseerumise edendamisel tuleks austada kohtute ja prokuröride sõltumatust ja autonoomiat;
35. julgustama piiriüleste organiseeritud keskkonnakuritegude eest vastutusele võtmisel kasutama vajaduse korral täiel määral ära võimalusi, mida pakuvad Eurojusti ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vahendatud ühised uurimisrühmad, ning tagama õiguslikud ja korralduslikud tingimused sujuva õigusalase koostöö jaoks. kasutama Eurojusti abi, et hõlbustada ja kiirendada kohtu tasandil piiriülest teabevahetust ja koostööd, töötama välja ühised uurimis- ja süüdistuse esitamise strateegiad seotud või paralleelsetes kriminaalmenetlustes ning hõlbustama Euroopa ja rahvusvahelise õigusalase koostöö vahendite edastamist ja täitmist. Eelkõige tuleks kaaluda riiklike teabekeskuste ja spetsialiseerunud õiguskaitse- ja prokuratuuriüksuste loomist ning soodustada kohtusüsteemis sihipärast koolitust neile, kes selliste juhtumitega sageli tegelevad;

36. stimuleerima uurimisteenuste kiirendamiseks ja tõhustamiseks digitaalsete ja innovatiivsete vahendite väljatöötamist ja kasutuselevõttu¹⁸.
37. kasutama ära olemasolevate liidu fondide, sealhulgas Sisejulgeolekufondi pakutavaid võimalusi;
38. eelkõige EMPACTi raames, looma suhteid, tegema vajaduse korral koostööd liikmesriikidega ja tõeliselt operatiivset laadi iseloomuga rahvusvahelises õiguskaitsealas osalevate ELi-väliste partneritega piiriülese kuritegevuse vormide vastu läbiviidavate õiguskaitseoperatsioonide elluviimisel, kasutama õiguskaitsealaseks operatiivkoostööks võimalikult laialdaselt olemasolevaid vahendeid ning tegema asjakohases operatiivses tegevuskavas ettepanekuid vajalike operatiivmeetmete kohta ja neid juhtima. Need kavad annavad ka vajaliku tõuke keskkonnakuritegude vastase võitluse edendamiseks, mis on mõnede politseijõudude jaoks endiselt keskmise tähtsusega prioriteet;
39. edendama piiriülese keskkonnakuritegevuse vastu võitlemisel tõhusat koostööd tolliasutuste vahel, kellel on oluline roll keskkonnanorme rikkuvate saadetiste avastamisel, ning keskkonnaasutuste vahel, kui kahtlustatakse ebaseaduslikku tegevust, voogude uurimisel ja võitlusel normide/kontrollide vältimise strateegiate vastu ning teabevahetust liikmesriikide vahel ja teiste asutustega (vastavalt vajadusele CSW EU-CERTEXi või CENcommi kaudu) ning komisjoniga (TAXUD ja OLAF CRMSi ja AFISE kaudu);

¹⁸ Sellega seoses julgustatakse liikmesriikide ametiasutusi võtma teadmiseks käimasolevad ELi rahastatud programmi „Euroopa horisont“ teadusprojektid PERIVALLON ja EMERITUS, mille raames töötatakse välja vahendeid, et anda parem ja terviklik ülevaade organiseeritud keskkonnakuritegudest, ning töötatakse välja avastamistehnoloogiaid, mis põhinevad georuumilisel luurel, kaugseirel, veebiseirel, analüüsil, riskihindamisel ja prognoosiva analüütika tehnoloogiatel, et toetada uurimissuutlikkust keskkonnakuritegude vastu võitlemisel. Lisaks töötatakse välja täiendavaid koolitusprogramme keskkonnakaitseasutuste suutlikkuse toetamiseks;

40. tagama ebaseaduslike piiriüleste saadetistega seotud keskkonnakuritegude puhul pettustevastase infosüsteemi (AFIS) süstemaatilise kasutamise, võttes arvesse tolliasutuste võtmerolli selle nähtuse vastu võitlemisel. Kuigi see on tolliasutuste peamine turvaline sidekanal, võivad seda kasutada ka liikmesriikide ja isegi kolmandate riikide õiguskaitse- ja haldusasutused. AFISi kaudu toimuv teabevahetus suudab tagada koordineerimise kõigi asjaomaste asutuste vahel, arvestades, et halduskontrollid/-hindamised on sageli esimene samm ebaseaduslike saadetiste avastamisel;
41. soovitama, et õiguskaitseasutused (sealhulgas tolliasutused), kellel juba on juurdepääs olemasolevatele turvalistele sidekanalitele, kasutaksid neid ulatuslikumalt, nimelt Europoli turvalist teabevahetusvõrku (SIENA) ja vajaduse korral INTERPOLi ülemaailmset turvalist politseisidesüsteemi [I-24/7], et tagada piiriüleste keskkonnakuritegude juhtumitega seotud operatiivteabe kiire ja terviklik edastamine ning kaasata kooskõlas Europoli määrusega sellisesse teabevahetusse Europol, et Europol saaks parema kvaliteedianalüüsi ja ristkontrolli kaudu paremini toetada nii riigisiseseid kui ka ühiseid uurimisi;
42. kaardistama ohte ja tegema kindlaks prioriteetsed ohud, tuginedes olukorra usaldusväärsele, terviklikule ja ajakohasele ülevaatele, mis nõuab ulatuslikku teabevahetust ja asjakohast analüütilist tööd liikmesriikide vahel ning Europoli, OLAFi ja muude asjaomaste organitega, nagu INTERPOL, Maailma Tolliorganisatsioon, ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) sekretariaadid ning Baseli, Rotterdami ja Stockholmi konventsioonide sekretariaat;
43. pöörama asjaomase ohu vastu võitlemiseks erilist tähelepanu võimalikele halduslikele lähenemisviisidele selle kuriteoliigi suhtes, eelkõige selle ohuga seotud korruptsiooni tõkestamisele;

44. algatama keskkonnakuritegude uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel kooskõlas rahapesuvastase töökonna (FATF) soovitustega ning kriminaaltulu tuvastamise ja konfiskeerimise direktiivi¹⁹ sätetega paralleelselt kriminaaluurimisega ka finantsuurimisi, et rakendada raha jälgimise põhimõtet, eelkõige piiriüleste keskkonnakuritegude puhul, eesmärgiga halvata ja likvideerida üksikjuhtumite taga olevad kuritegelikud võrgustikud. See hõlmab finantsuurimiste süstemaatilist algatamist ning asjakohaste vahendite kasutamist kuritegelikul teel saadud tulu ja vara tõhusaks ja kiireks jälitamiseks, tuvastamiseks, arestimiseks ja konfiskeerimiseks. Sel eesmärgil tõhustama või algatama riiklikul tasandil koostööd rahapesu andmebüroode ja spetsialiseerunud õiguskaitseasutuste vahel, jagades asjakohast finantsteavet, teadmisi ja koolitust keskkonnakuritegudega seotud riskide ja ebaseadusliku tegevuse liikide kohta kooskõlas ELi õigusega, näiteks kriminaaltulu tuvastamise ja konfiskeerimise direktiiviga;
45. süstematiseerima finantsuurimisi kooskõlas riigisisese õigusega, et teha kindlaks ebaseaduslike rahaliste vahendite liikumine ja kaaluda konfiskeeritud vara kasutamist, kui see on võimalik ja asjakohane avalikes huvides või sotsiaalsetel eesmärkidel, näiteks kaitsemeetmete rakendamise toetamiseks;
46. kaasama vajaduse korral keskkonnakuritegude vastu võitlemisega tegelevatesse spetsialiseerunud õiguskaitseüksustesse digitaalse uurimise spetsialistid;
47. lisama riiklike strateegiate väljatöötamisse vastava koolituse, et seda strateegiat seejärel kõigile asjaomaste töötajate ja ametiasutuste seas levitada. Samuti on oluline panna suurt rõhku ennetamisele, sealhulgas koos kohalike kogukondade ja noortega, et teavitada neid kuritegude tagajärgedest;

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1260, mis käsitleb kriminaaltulu tuvastamist ja konfiskeerimist (ELT L 2024/1260, 2.5.2024).

48. tegema jõupingutusi, et luua partnerluses kodanikuühiskonna ja erasektoriga sihipäraseid üldsuse teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, suurendada ebaseaduslikku tegevust kogevate kodanike valmisolekut neist teada anda ja harida lapsi, et nad õpiksid keskkonna kaitsmiseks selle ohutust esikohale seadma;
49. võtma arvesse olemasolevaid parimaid tavasid, kui seda võimaldavad riiklikud struktuurid, näiteks keskkonna ja rahvatervise õiguskaitse direktoraat (CESAN, Prantsusmaa sandarmeeria) (Prantsusmaa), Carabinieri koolituskeskus Sabaudias (Itaalia), Hispaania Guardia Civili looduskaitseteenistuse riiklik keskkonnateabe büroo (SEPRONA), vabariikliku kaardiväe (GNR, Portugali sandarmeeria) loodus- ja keskkonnakaitseteenistus (SEPNA) ning tõhusad operatiivtegevusrühmad ebaseaduslike jäätmesaadetiste avastamiseks Sloveenias, kes kasutavad valdkondadevahelist lähenemisviisi, ning vajadust, et liikmesriikidel oleks piisav suutlikkus kõigis asjaomastes organisatsioonides;
50. võtma arvesse õiguskaitsealaste tehnoloogiateenuste Euroopa võrgustiku (ENLETS) seonduvat tegevust keskkonnahoidliku politseitöö valdkonnas;
51. vajaduse korral teavitama laialdaselt edukatest keskkonnakuritegude ennetamise ja nende eest vastutusele võtmise juhtumitest, et laiendada eri meetmete ulatust;
52. soodustama kooskõlastatud viisil vahendite väljatöötamist, et edendada jäätmekontrolli (nii päritolu- kui ka sihtriikides), et saada kiiresti ja tõhusalt vajalikku teavet ning vajaduse korral võrrelda seda andmetega, et mõnel juhul vältida väga ohtlike jäätmete vedu või ladustamist, ning teha kindlaks, kas need veod ja ladustamine on seaduslikud.

Nõukogu kutsub Euroopa Komisjoni üles:

53. jälgima tähelepanelikult uue keskkonnakuritegude direktiivi rakendamise tõhusust ja toetama asjaomaseid sidusrühmi selle rakendamisel;
54. uurima alternatiive, kuidas võimaldada liikmesriikidel toetada olemasolevate vahendite raames ja asjaomaste asutuste toel riiklike strateegiate väljatöötamist keskkonnakuritegude vastu võitlemiseks;
55. kaasama projektide kavandamisse ja rakendamisse asjaomaste EMPACTi operatiivtegevuskavade peamised osalised, et vältida topelttööd või kattumist;
56. edendama riikliku koordineerimise parimaid tavasid ning edendama INTERPOLi olemasolevate platvormide, nelja võrgustiku (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnviCrimeNet) ja eelkõige Europoli ekspertide platvormi ja Eurojusti kasutamist prokuratuuri tasandil, et selliste parimate tavade vahetamist tõhustada;
57. jätkama ja veelgi tugevdama koostööd olemasolevate keskkonnanõuete täitmise tagamise valdkonna spetsialistide võrgustikega, näiteks IMPELiga (inspektorid), ENPEga (prokurörid), EUFJEGA (kohtunikud) ja EnviCrimeNetiga (politsei- ja muud täitevametnikud), ning propageerima nende töö tulemusi.

Nõukogu kutsub Europoli üles:

58. jätkama ELi õiguskaitseasutuste toetamist kõigi keskkonnakuritegevuse nähtustega seotud kriminaaluurimistes, pöörates erilist tähelepanu uutele probleemidele, mis on seotud jäätmekaubandusega, fluoritud gaaside ja muude osoonikihti kahandavate ainetega ebaseadusliku kauplemisega, petuskeemidega keskkonna seisukohast olulistes sektorites, samuti ebaseadusliku metsaraie, puidu ja looduslike liikidega kaubitsemise ning kaitsealuste mere liikide vastu suunatud süütegudega, samuti süütegudega, millel on tagajärjed rahvatervisele;
59. jätkuvalt julgustama liikmesriike jagama teavet asjakohaste piiriüleste juhtumite kohta ja vajaduse korral tegema Europoliga aktiivselt koostööd;
60. tugevdama sidemeid INTERPOLi keskkonnakuritegude komitee aktiivsete töörühmade ja rakkerühmaga, eelkõige jäätmesaadetiste ebaseadusliku ekspordi ja impordi, ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega kaubitsemise ning asjaomaste kaupade seaduslikus kaubanduses kasutatavate dokumentide võltsimise ja Maailma Tolliorganisatsiooni töö valdkonnas;
61. uurima võimalikke lahendusi ELi tasandil, et vähendada seotud dokumendipettust, laiendades osalemist EMPACTi ühises horisontaalses strateegilises eesmärgis.

Nõukogu kutsub Eurojusti üles:

62. jätkuvalt julgustama ja toetama liikmesriike selles valdkonnas ühiste uurimisrühmade loomisel;
63. hõlbustama liikmesriikidevahelist õigusala koostööd, et parandada keskkonnakuritegude vastasele võitlusele suunatud õigusraamistiku rakendamist;
64. tegema koostööd Euroopa õiguslase koolituse võrgustikuga, et tagada Eurojusti juhtumitega seotud kogemustest ja ulatuslikest taustõigusaktidest tulenevate uute suuniste, parimate tavade ja soovitude võimalikult kiire kättesaadavus prokuröridele ja kohtunikele, et nad oleksid valmis keskkonnakuritegude vastases võitluses tõhusat õigusemõistmist pakkuma.

Nõukogu kutsub EnviCrimeNeti üles:

65. jätkama liikmesriikide ekspertide toetamist parimate tavade vahetamise ja liikmesriikidevahelise koostöö hõlbustamise kaudu;
66. võtma keskkonnakuritegevuse vastase võitluse valdkonna projektide, ELi algatuste ja teadusuuringute puhul järelmeetmeid kooskõlas EMPACTi operatiivsetes tegevuskavades välja töötatud tegevustega;
67. pöörama rohkem tähelepanu veebis toimuvale ja finantsuurimistega seotud aspektidele;
68. toetama riike riikliku keskkonnastrateegia koostamisel või läbivaatamisel.

Nõukogu kutsub CEPOLi üles:

69. jätkama ELi õiguskaitsekogukonna toetamist ja pakkuma liikmesriikidele suuremat koolitussuutlikkust keskkonnakuritegude ennetamisel ja uurimisel, tuginedes ELi strateegiliste koolitusvajaduste hindamises (EU-STNA) 2022–2025 kindlaks määratud strateegilistele koolitusprioriteetidele kooskõlas Euroopa rohelises kokkuleppes ning justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustikus kindlaks määratud prioriteetidega ning keskkonnakuritegusid käsitleva operatiivkoolituse vajaduste hindamise (OTNA) tulemustega.

Nõukogu kutsub JAGUARI võrgustikku üles:

70. suurendama teabevahetust Ladina-Ameerika, Kariibi mere piirkonna ja Euroopa Liidu vahel, julgustades nende piirkondade kolmandaid riike tõhustama koostööd Europoliga, julgustama nende piirkondade asjaomaseid ametiasutusi tegema korrapärast ja aktiivset koostööd, tuginedes kavandatud koordineeritud operatsioonidele, suurendama operatsioonide arvu ja ulatust ning jagama juhtumitega seotud kogemusi ja õppetunde;
71. toetama nõukogu 21. novembril 2023 vastu võetud ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhteid käsitlevate nõukogu järelduste elluviimisel keskkonnakuritegude vastase võitluse valdkonnas.